Nr. 29

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

Warszawa, dn. 9 grudnia 1927 roku

Przegląd Prasy
Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

Przegląd Prasy
Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

[illegible]

PRZEGLĄD PRASY ZSRR I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Nr. 29 Warszawa dn. 9 grudnia 1927 roku

1. POLITYKA ZAGRANICZNA ZSRR I STOSUNEK DO ZAGADNIEŃ MIĘDZYNARODOWYCH.

STALIN O SYTUACJI MIĘDZYNARODOWEJ.

IZWIESTIA 6.XII. Podają mowę Stalina wygłoszoną na XV Zjeździe W.K.P. Charakteryzując sytuację międzynarodową, Stalin przeprowadza tezę, że walka o rynki zbytu na drodze pokojowej jest dla kapitalizmu niemożliwa. Pozostaje jedyne wyjście: nowy podział kolonij i sfer wpływów w drodze siły i starć wojennych. Stalin dowodzi, że wszystkie państwa kapitalistyczne niezadowolone są z układu stosunków międzynarodowych i swych rynków zbytu, które zostały ustalone po wojnie światowej. Liga Nar. jest zdaniem Stalina nie instrumentem pokoju i rozbrojenia, a instrumentem zamaskowaniem nowych zbrojeń i przygotowania nowych wojen. Traktaty – francusko-jugosłowiańskie, włosko-albańskie, przygotowywane przez Piłsudskiego "traktat przyjaźni" między Polską a Litwą, system Locarno, duch Locarno i t.d. są to dowody przygotowań do nowych wojen. Wystarczy wstrząśnienie obecnych "stosunków pokojowych" gdzieś w Albanji na Litwie w Chinach lub w Północnej Afryce i cały gmach "pokojowy" rozpadnie się. W ten sam sposób przedstawiała się sytuacja przed wojną światową, gdy zabójstwo w Serajewie doprowadziło do wojny. Wzmożenie tendencyj interwencyjnych wobec Z.S.R.R. i niebezpieczeństwo wojny z Sowietami jest zdaniem Stalina jednym z podstawowych faktów obecnego położenia. Stalin stwierdza, że okres pokojowego współżycia Z.S.R.R. z państwami kapitalistycznemi przechodzi do przeszłości i ustępuje miejsca okresowi wypadów imperjalistycznych i przygotowań interwencji przeciwko ZSRR. Próby Anglji, stworzenia jednolitego frontu przeciwko Z.S.R.R. dotychczas jeszcze nie powiodły się, nie zmniejsza to jednak niebezpieczeństwa wojny. Sowiety powinny zdaniem Lenina odroczyć moment wojny ze światem kapitalistycznym do chwili aż dojrzeją rewolucje kolonjalne, lub do chwili gdy kapitaliści zaczną walczyć ze sobą o kolonje. I dla tego zachowanie stosunków pokojowych z państwami kapitalistycznemi jest dla Z.S.R.R. zasadniczem zadaniem. W tym celu w dziedzinie polityki zagranicznej Z.S.R.R. powinien : a/ walczyć przeciwko przygotowaniom nowych wojen, b/ walczyć z planami interwencyjnemi Anglji i wzmacniać swą siłę obronną, c/ szukać zbliżenia z tak zwanemi "słabemi" i "nieuprawnionemi" państwami.

STOSUNKI POLSKO-LITEWSKIE.

IZWIESTIA z 6.XII. Piszą, że wywiad marsz. Piłsudskiego jest w rezultacie jednym z kolei krokiem w kierunku przygotowania starcia wojennego między Polską i Litwą. Autor cytuje głos "Polski Zbrojnej" który jego zdaniem wyraża jasno program marsz. Piłsudskiego, i pisze: "a więc z najbardziej autentycznego źródła cały świat dowiedział się o zamiarach rządu Polskiego przyłączenia Litwy do Polski i pozbawienia niepodległości młodego państwa litewskiego. Związek sowiecki nie może nie zabrać głosu w celu wyrażenia ostrego protestu i poważnego ostrzeżenia, w chwili gdy zagraża przymusowe jednostronne rozwiązanie w sprawie wileńskiej nic mniej nic więcej, jak za cenę pozbawienia Litwy samodzielności państwowej. Dziennik powtarza za prasą niemiecką pogłoskę o rzekomem "polskiem ultimatum" do Ligi Narodów w którem Polska miałaby zachować sobie swobodę działania w razie nieuwzględnienia jej żądań w sprawie uregulowania sporu polsko-litewskiego.

IZWIESTIA 7.XII. zamieszczają depeszę z Genewy w której korespondent donosi, że Litwinow poza sprawą konfliktu polsko-litewskiego poruszył z min. Zaleskim sprawę paktu gwarancyjnego i traktatu handlowego. Min. Zaleski poczynił najbardziej uspakajające zapewnienia co do polityki polskiej.

3. ŻYCIE PARTYJNE.

XV ZJAZD PARTJI

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 4/12 podaje, że w drugim dniu obrad wysłuchał XV zjazd sowieckiej partji komunistycznej sprawozdanie polityczne sekretarza generalnego partji p.Stalina, sprawozdanie organizacyjne C.K. partji wygłoszone przez p.Kosiora. W trzecim dniu obrad wysłuchał zjazd sprawozdanie centralnej komisji rewizyjnej, wygłoszone przez p.Kurskiego.

P.Kosior oświadczył w swym przemówieniu, że w ciągu ostatnich dwuch lat swego istnienia wzmocniła partja węzły, łączące ją z klasą robotniczą. 1,400 tysięcy robotników bierze udział w pracy organizacyj, pozostających pod kierownictwem ideowym partji. W tej liczbie 1 miljon - są to robotnicy pozapartyjni. Również na wsi przeprowadziła partja ogromną robotę. Polegała ona przedewszystkiem na organizacji biedoty wiejskiej.

IBIDEM z dn. 6/12 ogłasza tekst przemówienia p.Stalina na zjeździe partyjnym. Przemówienie,to rozpoczął sekretarz generalny C.K. partji od stwierdzenia, że państwo sowieckie "istnieje i rozwija się w otoczeniu kapitalistycznym". Sytuacja międzynarodowa ZSRR zależy nie tylko od sił wewnętrznych państwa sowieckiego, lecz również od sił świata kapitalistycznego, warunków istnienia narodów gnębionych przez kapitalizm oraz od rozwoju międzynarodowego ruchu rewolucyjnego. Wobec tego sprawozdanie C.K. partji nie może ominąć sytuacji międzynarodowej ZSRR, sytuacji w państwach kapitalistycznych oraz obecnego stadjum rozwoju ruchu rewolucyjnego. Należy przedewszystkiem rozpatrzeć zagadnienie produkcji przemysłowej i handlu w większych państwach kapitalistycznych. Należy stwierdzić rozwój produkcji światowej, która przekroczyła obecnie normy przedwojenne. Równocześnie rozwinął się handel światowy, obroty którego zbliżone są obecnie do obrotów światowego handlu przedwojennego. Obroty handlowe niektórych państw, jak Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej i Japonji, przekroczyły obroty handlu przedwojennego tych państw. Stwierdzić należy również postęp techniczny w przemyśle kapitalistycznym, racjonalizację produkcji w tym przemyśle, powstawanie nowych międzynarodowych kartelów przemysłowych. Wszystko to razem wzięte świadczy o poważnych sukcesach kapitału międzynarodowego i pewnej stabilizacji kapitalizmu. Zdaniem mówcy stabilizacja ta nie jest jednak trwałą. Jest to stabilizacja częściowa, posiada ona w swoim zanadrzu warunki przyszłego kryzysu, który stabilizację tą unicestwi. Kryzys ten będzie skutkiem nieuniknionej próby nowego podziału kolonji i sfer wpływu pomiędzy istniejącemi państwami kapitalistycznemi. Dążenia do tego podziału określa kierunek obecnej polityki międzynarodowej państw kapitalistycznych. Stany Zjednoczone, Anglja, Japonja, Włochy, Francja, Niemcy posiadają rozmaite dążenia imperjalistyczne, do których urzeczywistnienia będą dążyły. Widownią przyszłej walki będzie przedewszystkiem Azja. Walka toczyć się bowiem x/ na tle t.zw. problematu Pacyfiku. Następnie wskazał mówca na znaczenie problematu naftowego w walce pomiędzy współczesnemi państwami kapitalistycznemi i zakończył tą część swego przemówienia przez ponowne stwierdzenie, iż stabilizacja kapitalizmu prowadzi do nowych wojen imperjalistycznych. Wojny te, przygotowania do nich zmuszają państwa kapitalistyczne do dbania o swoje tyły. Spokój wewnętrzny, podporządkowanie się klasy robotniczej wymaganiom państwa kapitalistycznego, spokój i porządek w kolonjach pozostają dla państw kapitalistycznych bezwzględną gwarancją zwycięstwa w przyszłych wojnach. Do osiągnięcia tej gwarancji dążą państwa kapitalistyczne zapomocą metod faszystowskich. Metody te wywołują odruch rewolucyjny w państwach kolonjalnych, wśród narodów, gnębionych przez kapitalizm światowy. Z 1,905 miljonów, które tworzą ludność świata, 1,134 miljony mieszkają w państwach kolonjalnych i nawpół kolonjalnych, 143 miljony - w ZSRR, 264 miljony w państwach o nieokreślonym ustroju społecznym i tylko 363 miljony - w wielkich państwach imperjalistycznych, gnębiących kraje kolonjalne i nawpół kolonjalne. Odruch rewolucyjny w tych krajach zwiastuje koniec

x/ będzie

imperjalizmu światowego. Przechodząc do zagadnienia stosunków pomiędzy "światem kapitalistycznym" a ZSRR, oświadczył p.Stalin ponownie, że stabilizacja kapitalizmu w Europie jest objawem przejściowym. Ruch rewolucyjny w Europie nabiera potęgi. Ogólna sytuacja imperjalistów w Europie staje się co raz trudniejszą, w kolonjach - wręcz katastrofalną. Stwierdzić należy jednocześnie, że nadzieje państw imperjalistycznych na ewolucję państwa sowieckiego w kierunku wskrzeszenia kapitalizmu zawiodły .ZSRR istnieje i rozwija się jako państwo socjalistyczne. Rozciąga ono swe wpływy nad ludności robotniczą i włościańską całego świata. Sam fakt istnienia ZSRR, jako państwa tworzącego podstawy socjalizmu, jest głównym czynnikiem rozkładu kapitalizmu światowego. Wobec tego dąży świat ten nie tylko do podporządkowania sobie własnej klasy robotniczej i ludności kolonjalnej, lecz również do zwycięstwa nad ZSRR, jako nad centrum rewolucji światowej oraz jako nad jednym z ważniejszych rynków zbytu dla produkcji przemysłowej państw kapitalistycznych. Wskrzeszenie dążeń do interwencji obcej w sprawy wewnętrzne ZSRR oraz niebezpieczeństwo wojny imperalistycznej przeciwko ZSRR są, zdaniem mówcy, poważnym czynnikiem istniejącej sytuacji. "Burżuazja angielska" znajduje się na czele tego rodzaju dążeń innych państw. W sprawie powyższej niema jednakowoż wśród państw kapitalistycznych zgody. Są państwa, które wolą stosunki pokojowe z ZSRR od niebezpieczeństwa wojny. Szereg faktów, wśród których p.Stalin wymienił zabójstwo posła Wojkowa w Warszawie, wskazują na rosnące niebezpieczeństwo wojny, wbrew tym tendencjom pokojowym niektórych państw europejskich. Sytuacja powyższa nakazuje partji komunistycznej dążyć do rozwoju partji komunistycznych poza granicami ZSRR, walczyć ~~xx~~ o wzmocnienie rewolucyjnych organizacyj zawodowych, o wzmocnienie przyjaźni pomiędzy klasą robotniczą ZSRR a klasą robotniczą państw kapitalistycznych, dążyć do ustalenia związku pomiędzy klasą robotniczą ZSRR a rewolucyjnym ruchem wyzwoleńczym w państwach kolonjalnych. Polityka zagraniczna ZSRR powinna się kierować dążeniem do przeciwdziałania próbom wywołania nowych wojen imperjalistycznych oraz próbom urzeczywistnienia tendencyj interwencyjnych Anglji, dążeniem do wzmocnienia stanu obronnego ZSRR. Polityka ta powinna dążyć do zachowania stosunków pokojowych pomiędzy ZSRR a światem kapitalistycznym, do rozwoju handlu pomiędzy ZSRR a tym światem na podstawie zachowania istniejącego w ZSRR monopolu handlu zewnętrznego oraz do zbliżenia z małemi państwami, eksploatowanemi przez wielkie mocarstwa imperjalistyczne.

Przechodząc do sytuacji wewnętrznej ZSRR oświadczył p.Stalin, że XIV zjazd partji zalecił komitetowi centralnemu partji prowadzenie polityki gospodarczej, któraby gwarantowała: 1/ rozwój gospodarki krajowej, 2/ postęp w dziedzinie uprzemysłowienia ZSRR, 3/ rozszerzenie podstaw socjalizmu w gospodarce sowieckiej, 4/ organizację nowych gałęzi przemysłu w celu uniezależnienia ZSRR od przemysłu państw kapitalistycznych, 5/ wzmocnienie związku pomiędzy klasą robotniczą a włościaństwem pod warunkiem zachowania istniejącej dyktatury proletarjackiej i 6/ podniesienie poziomu kulturalnego i materjalnego bytu klasy robotniczej i biedoty wiejskiej. XV zjazd partji, obradujący obecnie, powinien dowiedzieć się o tem co zostało poczynione przez władze partyjne dla urzeczywistnienia tych wskazówek poprzedniego zjazdu. Przytaczając szereg danych liczebnych z dziedziny produkcji przemysłowej, obrotów finansowych, polityki budżetowej, stanu kolejnictwa i handlu zewnętrznego ZSRR, przyszedł p.Stalin do wniosku, że rozwój gospodarki krajowej ZSRR postępuje szybkiemi krokami naprzód i że partja komunistyczna powinna dążyć nadal do tego rozwoju. Oparcie tego rozwoju na pewnych zgóry uplanowanych wytycznych gwarantuje uprzemysłowienie ZSRR. Z tego wynika wniosek: państwo sowieckie staje się państwem uprzemysłowionym, uprzemysłowienie ZSRR należy rozwijać nadal. Następne dane liczbne przytoczył p.Stalin na poparcie następnego swego wniosku, według którego rozwój socjalizmu w ZSRR postępuje szybko i pewnie, rugując z życia gospodarczego państwa sowieckiego czynniki kapitalistyczne; wobec tego dążyć powinna partja komunistyczna do dalszego wzmocnienia pod-

staw socjalizmu w ZSRR oraz do całkowitej likwidacji czynników kapitalistycznych w jego gospodarce krajowej. Rozwój produkcji przemysłu sowieckiego postępuje, według przytoczonych przez p.Stalina danych liczebnych szybciej od rozwoju produkcji w innych państwach kapitalistycznych. W ubiegłym 1926/27 roku gospodarczym przekroczyła produkcja przemysłu sowieckiego produkcję poprzedniego roku gospodarczego o 18,2%. W rozpoczynającym się 1927/28 roku gospodarczym przekroczy produkcję roku ubiegłego o 15,8%. Świadczy to o tem, iż tempo rozwoju przemysłu sowieckiego przewyższa tempo rozwoju przemysłu państw kapitalistycznych. Zawdzięczyć to należy, zdaniem mówcy, zaletom sowieckiego systemu produkcji przemysłowej, nieposiadanych przez system produkcji kapitalistycznej. Partja dążyć powinna do zachowania tego tempa rozwoju przemysłu socjalistycznego w przyszłości oraz do wytworzenia warunków, które pozwolą państwu sowieckiemu wyprzedzić pod względem organizacji i produkcji przemysłu wszystkie państwa kapitalistyczne. W porównaniu z produkcją przemysłową, sowiecka gospodarka rolna rozwija się w tempie powolnym. Produkcja tej gospodarki nie osiągnęła norm przedwojennych. W 1931/32 roku gospodarczym przekroczą normy produkcji przemysłu sowieckiego normy produkcji rosyjskiego przemysłu przedwojennego o 70%. W tym samym roku przekroczy produkcja sowieckiej gospodarki rolnej produkcję rosyjskiej przedwojennej gospodarki rolnej o jakieś 28-30%. Wynika z tego, że tempo rozwoju tej gospodarki nie może być uznane za zadawalniające. Być może tempo industralizacji państwa sowieckiego wpływa ujemnie na rozwój gospodarki rolnej. Być może rozwój tej gospodarki dałby się osiągnąć za cenę zwolnienia tempa uprzemysłowienia państwa. Tego rodzaju polityka miałaby charakter reakcyjny, wobec czego nie może jej rząd sowiecki zastosować. Jedyna droga do rozwoju gospodarki rolnej ZSRR prowadzi przez utworzenie gospodarstw kolektywnych i popieranie uprzemysłowienia gospodarstwa rolnego. Partja dążyć powinna do rozwoju ruchu spółdzielczego, powinna podejść praktycznie do rozstrzygnięcia olbrzymiego zagadnienia przetworzenia drobnych gospodarstw włościańskich w wielkie gospodarstwa socjalistyczne. Likwidacja pozostałości kapitalistycznych w życiu wsi sowieckiej, walka z "kułakiem" wynika z tej polityki gospodarczej. Mylą się ci komuniści, którzy sądzą, że walka ta prowadzona być może zapomocą metod administracyjnych i GPU. Likwidacja "kułaków" i wszystkich objawów kapitalizmu w życiu wsi sowieckiej będzie wynikiem racjonalnej polityki gospodarczej partji i rządu sowieckiego w stosunku do wsi.

Przechodząc do zagadnień społecznych i politycznych, poruszył p.Stalin przedewszystkiem sytuację klasy robotniczej w ZSRR. W 1924/25 roku gospodarczym do tej klasy zaliczyć należało 8,215 tysięcy osób, nie licząc bezrobotnych, w 1926/27 roku gospodarczym - 10,346 tysięcy osób, nie licząc bezrobotnych. W tej liczbie było w 1924/25 roku gospodarczym 1,794 tysięcy osób, zatrudnionych w wielkim przmyśle; w 1926/27 roku gospodarczym liczba ta równała się 2,388 tysięcy osób. Zarobki robotników sowieckich przekraczają przeciętnie poziom zarobków przedwojennych o 5,4%. Co do bezrobocia, według danych posiadanych przez komisarjat ludowy pracy, liczba bezrobotnych wzrosła w ciągu ubiegłych dwuch lat z 950 tysięcy osób do 1,048 tysięcy osób, w tej liczbie 16,5% robotników przemysłowych. Partja dążyć powinna w dalszym ciągu do podniesienia poziomu materjalnej i kulturalnej sytuacji klasy robotniczej oraz do zwiększenia zarobków robotniczych. Włościaństwo sowieckie przeżywa obecnie powolne polepszenie się warunków materjalnych swego bytu. Partja dążyć powinna do dalszego polepszenia tych warunków, do podniesienia poziomu kulturalnego mas włościańskich, przedwszystkiem biedoty włościańskiej, do wzmocnienia węzłów łączących włościaństwo z klasą robotniczą oraz do podniesienia autorytetu klasy robotniczej i partji komunistycznej wśród ludności wiejskiej ZSRR. Prócz włościaństwa i klasy robotniczej istnieją w ZSRR nowa burżuazja sowiecka i inteligencja pracująca. Pierwsza z tych warstw odczuwa szereg trudności w swej pracy gospodarczej, wynikłych z ustroju sowieckiego, ustosunkowuje się wobec tego negatywnie do tego ustroju, wytwarza nastroje kontr-rewolucyjnej i znajduje się pod wpływem idologji t.zw. "smieno-

wiechowców". Co do inteligencji pracującej, jest ona podzielona: część pozostaje pod wpływem dawnych nastrojów kontr-rewolucyjnych i nowej burżuazji, liczne zastępy inteligencji pracującej zbliżają się do mas robotniczych i ideologji sowieckiej. Partja powinna dążyć do izolacji nowej burżuazji w życiu społecznym w ZSRR oraz do wzmocnienia węzłów łączących klasę robotniczą z pracującą inteligencją wiejską i miejską. Biurokratyzm jest jedną z głównych wad administracji sowieckiej. Biurokratyzm ten wynika z istnienia aparatu władzy państwowej, bez istnienia którego niepodobna zbudować w Rosji socjalizmu. Mówca przytoczył szereg przykładów nadużyć biurokratycznych w urzędach i instytucjach sowieckich i oświadczył, że partja dążyć powinna do walki z biurokratyzmem oraz do zwalczania nadużyć w urzędach i instytucach państwowych. Najlepszym środkiem, który prowadzi do skutecznej walki z biurokratyzmem, jest podniesienie poziomu kulturalnego mas robotniczych i włościańskich, dokonanie rewolucji kulturalnej, o której mówił w swoim czasie Lenin.

Konkludując powyższe wywody oświadczył p.Stalin, że rząd sowiecki jest najbardziej mocnym i trwałym ze wszystkich istniejących w świecie rządów. Życie sowieckie posiada swe wady, wśród których wymienić należy osłabienie propagandy przeciwreligijnej i wzrost wpływów religijnych w państwie, wszystkie te wady będą jednak z biegiem czasu usunięte. Na czele rządowych instytucyj sowieckich, na czele sowietów miejskich w stolicach państwa stoją obecnie byli zwykli robotnicy sowieccy. Życzyć należy Londynowi i Paryżowi, aby na czele instytucyj municypalnych tych miast stanęli również robotnicy.

Następne dwie części obszernego przemówienia p.Stalina dotyczące stosunków w sowieckiej partji komunistycznej oraz wywodów ogólnych, streszczone będą w następnym przeglądzie prasy sowieckiej.

"SIEGODNIA WIECZEROM" z dn. 6/12 /Ryga, pismo demokratyczne/ donosi, że w końcu swego przemówienia postawił p.Stalin ultimatum zwolennikom opozycji w partji, oświadczając, że tylko kapitulacja ideowa i organizacyjna opozycji może zlikwidować zatarg w partji. O ile opozycja nie zgodzi się na tą kapitulację, powinna dobrowolnie opuścić szeregi partji, w przeciwnym razie będzie usunięta z partji przemocą.

"SIEGODNIA" z dn. 7/12 /Ryga, pismo demokratyczne/ omawia udział opozycji w obradach XV zjazdu partji i donosi, że pierwszym mówcą opozycji na zjeździe podczas dyskusji nad przemówieniem p.Stalina był p.Rakowski. Odpowiadał mu zwolennik "stalinowców" p.Rudzutak. Następnie w imieniu opozycji zabrał głos delegat leningradzki Munin, przemówienie którego wywołało burzę na sali. Na następnym posiedzeniu przemawiał w imieniu opozycji p.Jewdokimow. Ogłosił on deklarację przywódców opozycji, którzy zobowiązują się do prowadzenia swej walki ideowej w ramach dyscypliny partyjnej. Według oświadczenia p.Jewdokimowa opozycja dąży do zachowania jedności partji, nie zrzeka się jednak prawa wypowiadania swych poglądów w kwestjach zasadniczych polityki partyjnej. Następny mówca p.Kirow oświadczył w imieniu większości partji, że tylko bezwzględna likwidacja opozycji położyć może kres zatargowi. Przemówienie następnego mówcy opozycyjne o p.Kamieniewa przerywane były przez okrzyki zwolenników p.Stalina. P.Kamieniew powtórzył oświadczenie p.Jewdokimowa, poczem prezes rady komisarzy ludowych p.Rykow oświadczył, że opozycja szykuje się do wywołania wojny domowej i zamachu stanu, wobec czego tylko bezwzględna likwidacja opozycji może zadowolnić wymagania partji.